

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 16.

Költ Bétsbenn, Kis-Alfz. Havának (Augusztusnak)
22-dik napján 1800-dik Éíztendőben.

Béts.

Már emlékeztünk vólt arról, hogy Béts és Neustadt között egy Kanális, munkában vagyon. Tett ígéretünk szerént most erről, e' következő bővebb Tudósítás adhatjuk: Ennek a' Kanálisnak hossza már Bétstől két mértföldre nyúlik. Gróf Aponyi Ö Exc—ja Beső Titkos Tanácsos, és Tólna Vármegye' Fő-Ispánnya, Reitter Úr, Tanácsos az Alsó-Ausztriai Igazgatásnál, és Nagykereskedő Tschoffen Úr, ez előtt hat eztendőkkel olly széllal állottak öízfze, hogy köízfénnel

Q

való nagy kereskedést folytassanak. Ezen kereskedésnek könnyebbítésére, és egyéb portékáknak is izáallíthatására, olyan Kanálisról gondolkodtak, a' melly meg-szakadás nélkül tsak nem az Adriaticum tengerig el nyúljon, és ezen déli részen a' kereskedést meg elevenítse. Ez a' Társaság vett Neustadt körül valamelly kölfén-termő helyet, és szzerentsére Magyar Országon is talált Sopron körül egy igen nagy Kölfén-Bányát. Egy Tagja a' Társaságnak meg útazta Angliát és Scótzíát, hogy mind a' Kanális ásásnak, mind a' kölfén tsinálásnak, mind kivált az oda való vas és atzél készítés' módjának esmerettségére juthasson, és ezeket a' mennyire lehet, a' mi Hazánkba által plántálhassa. Ehez a' Társasághoz Gróf Saurau, mint a' F. Udvar' részéről való Biztos, hozzája adatott, ki is ezen czélt hathatósan elébb mozdítja. Maga is Ő Felsege ezen Társasághoz, mint Tag, a' maga különös jövedelmeiből, hozzá állott. Már egy esztendő alatt: Bétstől Neustadtig a' Kanális egélfzen el készül: Neustadtnál a' víz annál a' mint Bétsnél a' Duna színe áll 55 öllel magassabb, és ehez képest Béts és Neustadt közt a' Kanális 52 Rekefzek vagynak. Az illyen Rekefzek, és Hidak is a' Bétsi Línéán belől köből, kívül pedig téglából vagynak. A' víznek szélesége a' Línéán kívül 28 láb, belől pedig, hogy a' hajók annál frissebben jár hassanak, valamivel szélesebb. Ebben a' Kanálisban tsak a' Társaság' Hajói járhatnak. A' Kikötőhelye Bétsben az úgy nevezett Landstrassen nevű külső Városon ott leszen a' hol most az Invalidusok' háza vagyon, mellyet Harminutzaddá fognak változtatni. Önnét

fog a' Kanális a' Dunába szakadni. Ha Sopronig
 ásódik, akkor fog ezen Bétsbe onnét a' köfzén,
 valamint Neustadtból, a' tüzi és épülethez való
 portékák szállíttatni.

Sopronnál ofzlik a' Kanális két felé, egy
 ága ugyan Györhöz, a' másik Vas és Szala Vár-
 megyéken keresztül Karinthiába nyúlik. Az ahoz
 értök már meg mutatták, hogy e' részben sem-
 mi lehetetlenség nints, és tsak az van hátra,
 hogy a' munkához fzorgalmatosan hozzá lássa-
 nak. Eleinten Cs. K. Ingenieur-Oberster Maillárd
 Úr igazgatta ezen munkát, most pedig, a' Ka-
 rinthiai Építő-Direktor Schemerl Úr folytatja. Ez
 a' köfzén kéfzítettö, és Kanális-ásató Társaság,
 részese egyfzersmind annak a' már több mint más-
 félfzáz eftendőötöl fogva fenn álló Stájer Orfzági
 Vas- és Atzél-hámornak, a' melly az Innebergi,
 Aufztriai, és Stájer Orfzági Atzél-és Vas-kereske-
 dés neve alatt, esméretes, és itten fordíthatja
 hafznára, az e' részben Angliában tett tapafzta-
 lását.

Hadi és Fegyvernyugvási Környül- állások.

(Külföldi Újságok fzerént)

1. Német Birodalmiak.

Augsburgból. A' Sváb Kerület Depu-
 tátziója még mind egyben van gyölve Augsburg-
 ban, és Aug. 4-dikén, egy Hirdetményt is bo-
 tsátott, intvén benne a' Sváb Kerületet, hogy a'
 6 millió líverböl álló hadi adót, nem külömben
 az 100 ezer pár tzipöt is Augsburgba haladék

nélkül adják bé, mivel ennek még további halogatása mellett, a' Frantziák' fenyegetése szerint, a' Frantzia Katonái exekutziót tsalhatatlannúl várhatják magokra.

Baváriából. —

A' Monachiumi Újság is írja már, hogy azon 8 millió líverből, melyet Baváriára vetett vólt ki Moreau Fr. Vezér, két millió el engedtetett, melyre nézve a' Palatinátusi Választó Fejedelem a' Regensburgi Fő Káptalantól 90 ezer forintot; a' Sz. Emeráni Fundátziótól 50 ezer forintot; a' Felső- és Alsó-Münsteri Apáturságoktól, mindeiktől külön külön 16 ezer forintot kíván az ő Baváriában fekvő jószágaitól, a' Frantziáktól kívánt már most 6 millió líverből álló Hadi-adónak pótlására.

2. Olasz Országok.

A' Mediolánumi és más Olasz Országok Újságlevelek a' Frantzia Kormányfőeknek egy új plánumáról tesznek említést, melly szerint, Olasz Országban három Respublikát akarnak a' Frantziák felállítani, mellyek között az egyik Cispadána, a' másik Cisalpína, a' harmadik Pedemontziumi Respublikának neveztetődne.

A' Frantziáknak Olasz Ország' felső részbe lett újonnan való bé-ütésektől fogva, mind Palermóban, mind Neápolisban nevededik napról napra a' nyughatatlanság, úgy hogy Július' 13-dik napjától fogva 17-dikig 400 tsendesség' háborító emberek fogattattak el Neápolisban; semmit ellent nem állván, sem az, hogy a' Lázasztók között sokan Marsiliába küldet,

tettek; sem az, hogy egy közönséges botsánat ajánlás hirdetődött ki, egyedül csak a' Fő-Láz-zasztók lévén ebből a' kegyelemből ki-rekesztve.

Rómából. Minthogy egynehány elztendők-től fogva, a' benne történt Revoluzió szomorú esetei miatt, nem kevés rendeletlenségbe ment az Ekklesiái Státus: e' végre, Pápa Ő Szentsége egy Kommiszziót rendelt a' végre, hogy a' bé-tsúszott változásokat vi'ssgálja meg, és minden dolgokat az előbbeni lábra állíttson és az el adódott nemzeti Jószágok eránt is adja ítéletét.

A' L u k k a i Közönséges-társaságban következő értelmű parantsoiatot tett közönségessé Massena Fr. Generális: hogy mivel ez a' Közönséges-társaság a' Frantzia Kormányfőket és annak főbb Tagjait, a' maga nyilván való rendeletlen tselekedetei által tetemesen meg-sértette. tehát részfizerént büntetésül, részfizerént a' Frantzia Sereg nyomorúlt állapotjának enyhítésére, fizessen 14 nap alatt egy millió lívert. A' Közönséges-társaság igyekezett mindenféle elő-terjesztésekkel meg-engesztelni a' meg-haragudott Massenát, de minden igyekezete haszontalan volt.

3. Nagy Britanniaiak.

A' Frantzia partok mellől ez az officiális Tudósítás érkezett, hogy Kapitány Martin, egynehány napokkal ez előtt, négy Frantzia fegyveres, és más 15 lífztel meg-terhelt hajókat (mellyek is a' Noirmontier Szigete' háta megett feküd-

tenek) tett légyen semmivé, hanem szerentsétlenségére ott lepvén ötet az az idő, melyben a' tenger' rize' bellyebb vonúlása bé-következett, olly kevés víz maradott a' hajók alatt, hogy a' hajók többé vízfzra nem mehettének, és mintegy 80 vagy 90 embereink estek az ellenségnek kezébe.

Július 14-dik napján, egynehány egygyesült Anglusok, kik az úgy nevezett Levelező-Társaságnak Tagjai vóltanak, a' Frantzia Revolútzio esztendő napját meg-inneplették, hanem mind alaton rendű emberek vóltak.

Az Anglus Király azon Beszédét, mellyel a' közelebbi Parlamentumot bé-zárta, közöljük a' jövő postán.

4. Frantzia Országaiak.

Még mind untalan takaríttatnak az Aufztriai hadi fogjok Chainpaniából és Burgundiából Luxemburgon keresztül Mannheimhoz, az ottan való ki-tseréltetődés végett.

Minémű fő foglalatosságának tette légyen magának Bonaparte a' Frantzia tengeri erőnek helyre állítását, meg-tetfzik onnan is, hogy most olly két derék embereket nevezett ki Státus Tanácsosoknak, kik a' tengeri dolgokban jártasok; úgymint Polgár Majacot, ki is már sok esztendőktől fogva vólt Kommiszfzáriussa a' Breszti Kikötőhelynél a' tengeri dolgoknak; és a' maga számkivettetéséből Cayennéből vízfzra jött, P. Marboist, ki a' Királyi Igazgatás alatt, sok

élesztendéig tett St. Domingó Administrációjában szolgálatot.

Azon Katonák' nagyobb része, kik az itthon lévő vígyázataiból a' Rhénushoz rendeltettek, 's el is indúltanak, ellenkező parantsolatot vettek, és a' Gen. Augereau Seregének bizonyos Korpusaia' Rhénus és Móza közeinn, és tulajdon magában a' mi Departamentumainkban fognak táborozni.

5. Batáviaiak.

A' Hágai officiális Újság, melly Aug. 3-dikán költ, említi: hogy az Aug. 2-dikán tartatott Ülés' alkalmatosságával, igen sok ember gyülekezett vólt fel, meghallani azon Írás' fel-olvastatását, mellyet egy Pári'sból érkezett rendkívülváló Kurír vitt vala, melyben is a' Batáviai Direktóriumnak officialiter tudára adatik: hogy az Ausztria és a' Fr. Respublika között kötendő Békesség' elő pontjai már subscribáltattak is Julius' 29-dik napja estvéjén, és hogy azon pontok között a' Batáviai Respublika is bé vagyon foglalva. Ezen híradásnak az a' következése lett, hogy a' Frantzia Kormányzék számára ötféle teendő 12 millió líverből álló hadi segítség mindjárt ki-pótlódott, annyin írták azonnal fel neveiket.

6. Helvétziaiak.

Generál Lavál, a' ki is a' 8000 főből álló Frantzia sereg Kommandóját által fogja venni, Július 31-dikén, Bernába meg-érkezett. Magának

a' Fr. Miniszternek ki-nyilatkoztatása fzerént, maga választhat Helvétzia magának tulajdon Igazgatás módját, ellenben 8000 főből álló Fr. sereget tartozik, mint a' Cisalpína Respublika 20,000 főből állót, tartani a' belső tsendességnek, és jó Rendnek örökössen leendő fenn tartása végett.

Magyar Ország.

Pozsonból Aug. 19-dikén ismét azon szomorú Tudósítás érkezett, hogy ezen Városban Aug. 18-dikán, tizenkettőfél órakor délben tűz támadt, az úgy nevezett Schöndorfi útszában, hanem a' Városnak Fő-Bírája, 's egyéb Tanácsbéli Uraknak, 's a' Polgárságnak hathatós rendelkezéseik és munkás segedelmeik által a' tűz annyira meg-gátoltatott: hogy egy háznál 's valami istállónál 's szekér-színnél egyéb nem lehetett a' láng prédájává. Hanem Aug. 17-dikén Modorban tűz ütven ki magát, minthogy erős szél fútt, 69 házak lettek hamuvá.

(Most tsak ilyen formában jelenhetett meg a' Hírmondó, egy előre el nem láthatott szomorú történet miatt.)